

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

PERSONALHISTORISKE SAMLINGER

— GENEALOGISK TIDSSKRIFT —

UDGIVET

AF

TH. HAUCH-FAUSBØLL.

ANDET BIND

(4. Aargang 4. Hefte — 7. Aar-
gang 8. Hefte inkl.)

KJØBENHAVN.

DANSK GENEALOGISK INSTITUTS FORLAG.

A. ROSENBERGS BOGTRYKKERI.

1913.

„Testamente“ over Pastor Jens Arctander.

Ved Th. Hauch-Fausbøll.

Velædle og hojlærde nu Sal. Md Hr Jens Arctander, fordem Provst over Ods Herred og Sogne Præst ved Egeberg Meenighed hvis afsiælede Legeme i dag er nedsat i Stilheden, er født til Verden udi Nyek. i bemte Herred Aar 1699 d 1 Maji; hans Fader var den velærv. og hojlærde nu Sal: Guds tiener, Hr Holger Nielsen Arctander ¹⁾, da Sogne Præst ved Nyek: og Rorw: Meenigheder, hans Moder den hæderbaarne og dydædle Matrone, Mad. Regine Jensd: Colstrup. som ligeledes forlængst siden er henfaren i fred. Sine barnsdoms Aar fremdrog vor Salige inden sine Forældres dører, og imidlertid bl: holdt i Skole først hos Hans Blasen ²⁾, Klokker udi Nyek. og siden hos Johan Hansen Mørk ³⁾, Rector Scholæ samesteds. Men

¹⁾ Om Slægten Arctander se Arnesen & Breder's Stamtavler ov. Familien Breder og de med den beslægt. Fam. Preus og Arctander, hvor Holger A. omtales S. 158, ogsaa Giessing har en Stamtavle i Jubellærerne III ad pag. 364, Tab. II og III. Wiberg's Oplysninger om Sognepræst Holger A. ere meget ufuldstændige. Baade Giessing og Breder anfører, at han er født 1656, hvad næppe er rigtigt, thi da han 1712, 4. Marts blev begravet i Nykjøbing Kirkes nordre Gang siges han i Kb. at være 50 Aar og 2 Maaneder gl. mindre end 4 Dage. Hans første ovennævnte Hustru Regina Colstrup blev begravet 1711, 21. Mai i Nykjøbing Kirkes nordre Gang. Hun var da 41 Aar, 15 Uger og 3 Dage gl. og havde i sit Ægteskab haft 6 Sønner og 5 Døtre, hvoraf dog kun 2 Sønner og 2 Døtre var i Live. Af de afdøde Børn nævnes i Nykjøbing Kb. Holger A., f. 1701, 8. Jan., † efter 12 Timers Forløb og Regina »mindste Datter« begr. 1706, 13. Mai i Nykjøbing Kirkes nordre Gang, 2 Aar mindre end 14 Dage gl. Efter Regina Colstrup's Død blev A. 1712 troløvet med Ritmester og Tolder i Rørvig Nicolai Gude's Datter Dorethe, men Ægteskabet blev ikke fuldbyrdet paa Grund af A.s Død. (Se min Artikel: Lidt om den norske Gren af Familien Gude i Personalhist. Tidsskr. IV, 6, S. 236).

²⁾ Var bleven Klokker i Arctander's Fødselsaar 1699 og døde 1718, 80 Aar gl. (A. Petersen's Degnehistorie S. 219).

³⁾ Se A. Petersen's Degnehistorie S. 218, der har meget bedre og udførligere Oplysninger end Hundrup's Lærerstanden ved de nedlagte Latinskoler i Korsør etc.

derefter maatte hd Klage med David: Min Fader og Moder flode mig: thi døden formeente dem at . . ved; dog bl: han ei fladt men aⁿnammet af Herren, som havde raad hos ham med sit oye; thi boyede Gud den af dyd, Gsfrygt og godgiørenhed noks bekiendte Matrone Sal: Mad^m Anne Synderslef¹⁾ en Kiøbmands Enke i Nyek. hendes hierte til at tage sig ham s et fader, og Moderløs barn an: saa han A^o 1712 d 22 Junii kom i hendes Huus og var hende s en Søn; hvilket hun end ydermeere beviste ved at drage Om-sorg for at faae ham ved en udførligere Undervisning i Gsfrygt og boglige Kunster dannet til i sin tid at være Gud sin Skabere til ære og sit fæderneland til tjeneste. Hun forsendte ham da A^o 1714 d. 4 Jul: til Sorø Skole, hvilken hd freqventerede i 6 aar, indtil den daværende Rector Mag. Joh. Snedorph²⁾ dimitterede ham A^o 1720 d 8 Jul. med et berømeligt testimonio til Khavns Universitet. Efterat han var bl. Student, forblev han ved Akademiet og fik frie Adresse til Mag: Friderich Nannestad³⁾, da Inspector udi Walkendorphs Colleg: men nu Doctor Theol: og Biskop over Aggershuus Stift i Norge, hans Collegium Philosophicum et Theologium. Følgende aar, 1721 d 8 Mai sustinerede han Examen Philosophicum cum Charact. Laudabili og d 12 Junii næstefter erholdt primam in Philosophia Lauream, defenderede og s Respondens 2de disputatzer, den eene Petri Humble⁴⁾ de Vesta

1) Anna Tønnsdaatter, begr. 1724, 9. Marts, 58 A. 2 M. og nogle Dage gl. i Nykjøbing S. Hun var gift i 13 A., 4 M. og 6 D. med Niels Lauritzøn Søndersløv, der blev begr. sst. 1708, 3. Nov., 44 A., 4 M. og 6 D. gl. I deres Ægteskab fødtes 4 Sønner og 3 Døtre, hvoraf 1 Søn var død før Faderen (Nykjøbing S. Kb.).

2) † 1742, var Fader til den bekendte Forfatter Jens Schielderup S. (se Biogr. Leks.).

3) † 1774, se Biogr. Leks.

4) Petrus Christiani H. blev 20 Aar gl. Student fra Nyborg 1714 og Bakkalaureus 1715 (Birket-Smith: Kbhvn.s Univ. Matr. II, S. 385 og 390.

ejusq̄ cultu in Walckendorphs Collegio, og den anden Petri Dorschæi ¹⁾ de Corcyæ in Collegio Mediceo. A^o 1722 d 17 Martii sustinerede han Examen Theologicum, og den 4 April derpaa prædikede med Charact. Laudabili f. Dimiss i vor Frue Kirke over den ham af D: Hans Bartholin forelagde Text Ps. 110. 7. Da han saaledes havde fuldført sit Curriculum academicum, begav hand sig d. 17 april i samme Aar til Skibs fra Khavn til Norge og d 10 Maj ankom til sin Morbroder Hr̄ Ionas Colstrup ²⁾ da Provst over Øvre Romerige og Sogne Præst ved Næs, Fennest og Udenæs Meenigheder. Af ham blev han i aaret 1723 kaldet t Capellan pro Persona ved bemeldte Meenigheder, og til same H. Embede ordineret d 26 Septb: i nævnte aar udj Opslo Kirke af hoyædle og Hoyærværdige Hr̄ Biskop Deichman; udi denne Station tiende han næsten 12 aar, og Imidlertidid nl: A^o 1729 d. 6 Septb: indlod sig i Ægteskab med Jfrue Hermanna Catharina Rosing, han saae sig vel i dette Ægteskab velsignet af Gud med 3 børn nl. 1 Søn som var den Velærværdige og hoylærde nu Sal: Hr̄ Johan Wilhelm Arctander ³⁾, hvis Nafn er endnu i Vel-signelse hos hver retsindig s kiendte ham i sær hos denne Mennighd hvor han paa 3die aar var sin Faders Medtiener i Evangelio, og 2de Døttre, som ogsaa ere hensovede; men derhos efter et kort Ægteskab berøvet denne sin kiære hustrue, thi hun døde efter en haard barselseng d. 19 Decb: A^o 1733.

Efter saadan sørgelig Skilsmisse, da og Hr̄ Provst Colstrup kort forhen ved døden var afgangen, besluttede han for at søge sin Employ andenstæds, at nedrejse til Khavn; og saasom Hans Maj^t Kong Ch. 6

¹⁾ † 1772 som Sognepræst til Ballerup og Maalev (Wiberg I, S. 136).

²⁾ † 1733, se Stamt. ov. Fam. Colstrup hos Giessing l. c.

³⁾ Om hvis Død det i Egebjerg Kirkebog hedder: "Om aftenen Kl. 11 døde den troe og flittige Herrens Tienere Capellan her til Egeberg Meenighed Hr. Johan Wilhelm Arctander, født paa Disen Præstegaard i Næs Sogn udi Aggershuus Stift paa Øvre Romerige i Norge d. 27 Febr. 1731 — begravet d. 22 Dec."

af Salig og hoystlovlig Ihukom̄else paa samme tiid kom tilbage fra Oldenburg, fortsatte vor Salige sin Reyse igien̄em Sverrig og dan̄ over Hamburg til Boxtehude, hvor hans Majt̄ da var og nød han der den Naade at levere sin allerunderdanigste Suppliqv i Hoystbem̄te Monarchs egen haand saavel s og at prædike 2de Gange for det Kgl. Herskab nl. først paa Coldinghuus Slot, og dernæst paa Friderichsberg. A^o 1735 d 18 Martii blev han ved en egen Hændelse og imod sit Vidende kaldet til Sogne Præst ved Græse og Siersløf Vester her udi; hvilke Meenigheder hd forestod i 1 1/2 Aar; og imidlertid, saasom han vel mærkede det var icke got for ham at være eene og uden Medhielp, tog sig til Ægte sin der i Kaldet Formands Efterleverske, den Hæderbaarne og dydædle Matrone, Mad: Sophie Kongel, som ham nu sørgeligst overlever. Aaret derefter nl. 1736 d 28 Septb: blev vor Afdøde efter Ansøgning allernaadigst forflyttet til denne Meenighed, for hvilken han meer end 25 aar har trolig og med Nidkierhed arbeidet i Ordet og lærdommen. I denne sin tieniste blev han tillige betroet Provste Embedet over dette Herred, hvilket han og i 7 aar og 2 Maaneder ved al Retsindighed og berøm̄else har forretted, indtil hans med tiltagende alder og Svaghed aftagende Kræfter nødte ham til at resignere samme. Efter saadan hans Førsel paa denne Skueplads baade i glædelige og bedrøvelige Omstændigheder lærte han rettelig at kiende Sandheden i Prædikerns ord; det er idel Forfængelighed altsamen er forfængelighed; ja at et Msk hvor fast det staaer er dog forfængelighed; især siden han selv forsøgte en Svaghed, som længe og langsom fortærede hs dage og ydmygde hans Kraft paa Vejen, thi paa meere end 1 aars tiid tog den overhaand og gjorde ham dag efter

1) Vielsen fandt Sted i Græse 1736, 9. Aug. Han gjorde 1739 Indskud for denne Hustru i Enkekassen (Moe: Tidsskr. for norsk Personahist. II, S. 27).

dag aflægs, at han siden i Fer. Pentecost savnede med bedrøvelse den glæde og Styrke at Kde betræde dette H: Stæd og der tale Gs ord til de ham betroede Siæle ¹⁾); Og saasom han omsider ansaae sin langvarige Sygdom for et vist budskab om hans Pauluns Aflæggelse, saa beredte han sig og til samme at begge med des større Frimodighed og des fastere haab til Gud ved at modtage det Hoyærværdige Saligheds Middel sin Frelsers Jesu Legem og blod under brød og vin i altarens sacramente, hvilket efter hans begiering bl ham d 24 Octb paa hs Sygeseng meddelt af hs Medtienere Hr I. G. ²⁾ Saaledes forsikret i sin Siæl om Guds Kierlighed og saa længselsfuld efter Gs Salighed tøvede han taalmodig efter Herren, som og d. 6 Novb sidstl. løste hs. baand og fra en meget haard Strid hiemhentede ham sin troe tiener til sin Herres Glæde, efter at hd. her i Verden havde været en fremed og giæst i 62 aar 6 Maaaned. og 7 dage ³⁾.
